

Rechtskrondig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD:

Mr G. LAMMERTYN. — Eenige hervormingen op gebied van rechterlijke inrichting en burgerlijke rechtspleging.

RECHTSpraak.

Hof van Beroep Gent. — 1e Kamer - 4 December 1931. *Pachtrecht - Beding van verlenging - Herziening der pacht op langen termijn.*

Burg. Rechterb. Gent. — 1e Kamer — 20 Mei 1931. (*Vomis a quo*).

Burg. Rechterb. Antwerpen. — 3e Kamer — 2 December 1931. — *Rekwisities - Verantwoordelijkheid gemeente-bestuur.*

FISCALE KRONIEK. — Meerheid der hypotheekrechten. Not. P. Thuybaert.

BIBLIOGRAPHIE. — L. Fredericq: Beginselen van Belgisch Handelsrecht. K. Brants: Staatsinrichting van België.

WETGEVING. — De nieuwe huishuurtwet.

RECHTERLIJK LEVEN.

Eenige hervormingen op gebied van rechterlijke inrichting en burgerlijke rechtspleging

gehouden op de Openingszitting van de Vlaamsche Conferentie der Balie bij het Beroepshof te Gent, op 12 December 1931, door Mr. G. LAMMERTYN, Assitent aan de Hoogeschool

Geachte Heeren Magistraten,
Mijnheer de Stafhouder,
Waarde Confraters,

Als onderwerp der voordracht die ik de eer heb voor U te mogen houden, heb ik gekozen « Eenige hervormingen op gebied van rechterlijke inrichting en burgerlijke rechtspleging ». Want, zoowel onze rechterlijke instellingen zelf, als de regelen die er tot berechting van een zaak gevolgd worden, schijnen mij beide voor grondige wijzigingen en verbeteringen vatbaar.

Over ons procesrecht heeft de wetgever zich veel te weinig bekommerd: het is niet meer van onzen tijd; aan de rechterlijke inrichting heeft hij wat meer aandacht geschonken, maar, naar mijn bescheiden meening, is hij een verkeerd weg opgegaan.

Het wetboek van burgerlijke rechtspleging dagteekent van 1806. Doch laten wij niet vergeten dat dit wetboek zelf grootendeels ontleend is aan een ordonnantie van 1667, dewelke op haar beurt een samenraapsel was van verspreide regelen uit de canonieke rechtspraak en koninklijke ordonnantiën, zooals b.v. deze van Villers-Cotterets dagteekenende van 1539. Sedertdien zijn de toestanden natuurlijk gewijzigd, en de rechtspleging zou op die veranderde toestanden dienen aangepast te worden, om behoorlijk haar zending te kunnen vervullen.

Met onze rechterlijke inrichting is het anders gesteld: haar oorsprong klimt zoo hoog niet op. En toch moet zij voor de rechtspleging weinig of niet onderdoen: ze is al even verward, en er bestaat een sterke strooming om ze nog wat ingewikkelder te maken.

Alvorens aan te vangen met de bespreking van het eerste deel, de rechterlijke inrichting, moet ik laten opmerken dat ik alleen wil handelen over de burgerlijke rechtbanken, in den breedten zin van het woord. De hiernavolgende beschouwingen zijn ten andere grootendeels toepasselijk op de strafrechtbanken.

I. RECHTERLIJKE INRICHTING

Het is een oude twistvraag of het beter is, in het belang eener goede rechtspraak, dat het ambt van rechter bekleed worde door personen die daartoe door voorbereidende studiën opgeleid werden, ofwel door lieden die tot deze zending geen bijzondere opleiding genoten hebben — met ander woorden of het best recht gesproken wordt door beroepsrechters of door leekenrechters.

Deze betwisting schijnt mij actueel gebleven, niet omdat de rechtsgeleerden er zich op onze dagen veel mede bezig houden, maar, wat erger is, omdat de wetgever zich meer en meer uitsprekt ten voordeele der leekenrechtspraak. Zagen wij immers niet na den oorlog een wetsvoorstel indienen om in de rechtbank van eersten aanleg en in de beroepshoven een kamer voor arbeidsgeschillen op te richten, die bestaan zou uit een beroepsrechter en twee leeken-bijzitters. Beoogde een ander voorstel de oprichting niet van Hoven van koophandel. En een heel recent voorbeeld vinden wij in de wet van 18 Juni 1930 op de werkongevallen. Naar luid van Art. 26, kan de rechter, ten einde den graad van voortdurende ongeschiktheid te bepalen, op verzoek van een der partijen, zich doen bijstaan door twee raadgevende bijzitters. Het geldt hier wel eigenlijk geen aanstelling van een werkelijken leekenrechter, maar uit dergelijke wetsbepalingen moet men toch afleiden dat de wetgever steeds meer en meer tegen den beroepsrechter gekant is. Daarom lijkt het ons niet van belang onthout er op te wijzen dat niet alleen op dien weg niet verder mag

gegaan, maar dat alle leekenrechtspraak, onder welken vorm ook, moet afgeschaft worden.

Eenige korte woorden maar over de instellingen die in België weinig of niet van toepassing zijn, om dan wat meer aandacht te verleen aan de handelsrechtbanken en de werkrechtshoven.

I. — Verkiezing van de rechters.

In Frankrijk werd dit stelsel aangenomen door de Assemblée Constituante, en ook in 1882 was het op het punt opnieuw te zegevieren met het voorstel Douville-Maillefer, dat den 10 Juni door de Kamer van volksvertegenwoordigers werd aangenomen. Ten huidige dage worden de rechters nog verkozen b.v. in de Vereenigde Staten van Amerika en in Zwitserland. Het is U overbekend dat in België de rechters slechts verkozen worden voor de handelsrechtbanken en de werkrechtshoven, waarover verder zal gehandeld worden.

Volgens de voorstanders van de verkiezing, zou de soevereiniteit van het volk eischen dat de rechters aangesteld worden door het volk. Daarenboven zou de benoeming door de uitvoerende macht een schending uitmaken van het grondbeginsel van de Afscheiding der machten.

Deze twee principes worden echter niet in het gedrang gebracht door het feit dat de rechters door de uitvoerende macht benoemd worden. Immers er is alleen machtsoverschreiding wanneer de uitvoerende macht zich zou mengen in de bevoegdheid van de rechterlijke macht, en de volkssovereiniteit eischt alleen dat alle machtsorganen door het kiezerskorps rechtstreeks of onrechtstreeks zouden samengesteld worden.

Ten andere het lijkt mij volkomen verkeerd het vraagstuk der rechterlijke inrichting, en meer bepaaldelijk van de aanwerving der rechters, te willen oplossen in het licht van zulke bespiegelingen. In deze gewichtige zaak dient alleen de volgende praktische leidraad gevolgd: hoe zal het best recht gesproken worden, met ander woorden, welke is de beste manier om onafhankelijke en bevoegde rechters te vinden.

Welnu het heeft toch zeker geen betoog, dat met de verkiezing der rechters, men onvermijdelijk uitkomt op afhankelijkheid en onbevoegdheid van de magistraten.

II. — De burgerlijke Jury

is een andere vorm van leekenrechtspraak, die hierin bestaat dat de gezwoeren de feiten moeten beoordeelen, terwijl een beroepsrechter de rechtswettigheiden oplost.

Onder de Constituante werd dergelijk voorstel ingediend door Duport en Siyès, en in Engeland vinden wij de instelling verwezenlijkt. In dit land evenwel is de jury in achteruittocht sedert de « Administration of Justice Act » van 1920. Voortaan mogen de geschillen die eigenlijk met jury zouden dienen afgehandeld te worden, zonder jury beslecht worden met toestemming van partijen en op bevel van den rechter.

In deze instelling wordt de bevoegdheid dus verdeeld: de jury oordeelt in feite, de magistraat in rechte. Rapper gezegd dan gedaan. Grootte ervaring is er niet van doen om te weten dat dit onderscheid meestal niet toepasselijk is. Daarenboven welke goede reden kan er ingebracht worden om de beoordeeling van feitelijke kwesties aan den beroepsrechter te onttrekken? Of zou rechtskennis misschien gepaard gaan met een evenredig verlies aan gezond verstand?

III. — De fiscale jury.

In zijn werk « La justice dans l'impôt » stelt M. Ingenbleek voor fiscale jury's op te richten. In deze rechtbank zou het bestuur en het volk

vertegenwoordigd zijn naast den rechter om de geschillen betreffende de rechtstreeksche belastingen te beslechten. Er zou een jury zetelen per kanton en een beroepsjury per provincie. Een fiscale raad zou de rol vervullen van verbrekingshof.

In België bezitten wij een jury voor strafzaken. Men denke even aan de verrassende uitslagen die er door opgeleverd worden, en die heel zeker niet pleiten voor een uitbreiding van deze instelling tot een ander gebied.

IV. — Landbouwrechtbanken

hebben ook reeds voorstanders gevonden. « Juges et Tribunaux agricoles. La juridiction consulaire étendue à l'agriculture ». Zoo luidt de titel van een academisch proefschrift dat M. F. Cate-nae verdedigde voor de rechtsfaculteit te Toulouse.

Professor Vliebergh gaat zoo ver niet, maar in zijn boek « Beginselen van niet-technische huishoudkunde » vindt hij het toch goed dat twee raadgevende bijzitters den vrederechter zouden bijstaan. Juist zooals dit ongelukkig artikel 26 der wet van 18 Juni 1930 het beslist heeft voor de berechting van de werkongevallen.

V. — De rechtbanken van koophandel.

Een leekenrechtspraak die in België overgebleven is uit den tijd der Fransche Overheersching.

Doch er kan zeker geen argument getrokken worden, ten haren voordeele, uit het feit dat zij zoo lang behouden bleef. Want, indien de wetgever tot hiertoe nog niet ingegrepen heeft, dan heeft het toch niet aan critiek op deze instelling ontbroken.

Reeds in 1856, den 23 April, bij het neerleggen van het wetsontwerp op de rechterlijke inrichting, trok de regering de aandacht der Kamer op de nadeelen door de koophandelsrechtbank opgeleverd.

In 1859 diende de Antwerpsche Balie een verzoekschrift in bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers om de afschaffing te vragen.

Den 18 October 1860, in zijn redevoering uitgesproken op de openingszitting van het Beroepshof te Gent, sprak de Heer Prokureur generaal Würth zich uit in denzelfden zin. Werde deze radicale maatregel niet getroffen, dan oordeelde de hooggeplaatste magistraat het onontbeerlijk het voorzitterschap toe te vertrouwen aan een rechtsgeleerde, en het openbaar ministerie bij deze hervormde rechtbank te laten zetelen.

In 1904 schreef de Vereeniging der Belgische advocaten een onderzoek uit nopens de wenselijkheid van het al dan niet behouden der handelsrechtbanken. Sommigen wenschten een hervorming te zien invoeren zooals men gedaan had voor de krijtsraden, namelijk een beroepsrechter te doen zetelen nevens twee handelaars. Anderen stelden voor het ambt van griffier, zooals het toen bestond, te behouden, maar den voorzitter aan te duiden tusschen de rechters van eersten aanleg die ten minste reeds vijf jaar in bediening waren.

De wet van 11 Mei 1910 verleende aan de griffiers bij de handelsrechtbanken den titel van referendaris. Tijdens de bespreking verklaarde de Heer Standaert, verslaggever der commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, dat al de kwesties betreffende een wijziging in de samenstelling der handelsrechtbanken voorbehouden bleven voor de toekomst. Zij zijn het nog...

Deze aanhalingen zullen ruimschoots voldoende zijn om aan te toonen dat de rechtsgeleerden zich niet onbetuigd gelaten hebben om critiek uit te oefenen op de rechtbanken van koophandel, en men zou dus geenszins beweren dat, indien zij reeds zoo lange jaren bestaan, zij tot genoegen van eenieder hun zending vervuld hebben.

Doch laten wij thans de beweegredenen van naderbij beschouwen die hebben doen besluiten tot de oprichting van deze uitzonderlijke rechtbanken: met deze argumenten te toetsen, zullen wij meteen inzien of deze leekenrechtspraak aan een ware behoefte beantwoordt.

Volgens Thomissen (La constitution belge 1876, bl. 360) wordt het bestaan der handelsrechtbanken gerechtvaardigd door de volgende redenen: 1° handelszaken moeten spoedig afgehandeld worden; 2° om ze te kunnen beoordeelen moeten de rechters kennissen bezitten die bij de beroepsrechters niet aangetroffen worden; 3° in handelsprocessen moet soms meer rekening gehouden worden met de billijkheid dan met de wet.

1° Handelsgeschillen hoeven dus spoedig beslecht te worden.

Maar zou dit ook niet wenschelijk zijn voor de burgerlijke zaken? In het belang van partijen, en in het belang van een goede rechtspraak in het algemeen, is het toch ten zeerste gewenscht dat ALLE rechtsgedingen zoo spoedig mogelijk berederd worden.

Overigens dit argument heeft niets te maken met de kwestie van het behoud der rechtbanken van koophandel. Immers, wanneer een proces er thans rapper zijn beslag krijgt dan voor de rechtbank van eersten aanleg, dan is dit geenszins te wijten aan den aard dezer instelling, maar

203

204

wel aan de rechtspleging die er gevolgd wordt. De rechtbank van eersten aanleg, dienst doende als handelsrechtbank, berechtigt even snel de voor haar ingestelde rechtsgedingen van commercieelen aard. Bijgevolg heeft deze eerste beschouwing met de besproken kwestie niets uit te staan.

2° De handelaar is meer bevoegd dan een beroepsrechter om over handelszaken te oordeelen. Deze gedachte heeft ongetwijfeld er het meest toe bijgedragen om rechtbanken van koophandel op te richten, en het tegenovergestelde schijnt mij juist de gewichtigste reden te zijn om tot hun afschaffing te besluiten.

De handelsrechter heeft meer kennis van de zaken die hem voorgelegd worden. Dit is slechts waar in schijn. Een ijzergietter heeft zeker niet veel meer notie van gewoefels dan een beroepsrechter. Wil men dus dat de consulaire rechter een zekere vakkennis bezitte van de voor hem gebrachte geschillen, dan moet men een afzonderlijke kamer oprichten voor elken tak van handel en nijverheid.

De handelaars zijn beter op de hoogte van de gebruiken die een overwegende rol spelen in den handel.

Aan de gebruiken zulk een belang toekennen is zeker overdreven. De bepalingen van het wetboek van koophandel zijn heel wat gewichtiger dan de gebruiken, die ten andere bijna alle omschreven en vastgelegd werden door de rechtspraak. Welnu, zou een handelaar beter de bepalingen kennen uit het wetboek van koophandel dan een rechtsgeleerde, en zou hij beter op de hoogte zijn van de rechtspraak of er zich spoediger naar kan wenden tot een beroepsrechter?

Het is verbazend hoe steeds gewezen wordt op de vakkennis van den handelsrechter en op zijn kennis van de gebruiken, en hoe zijn volslagen gebrek aan rechtskennis over het hoofd wordt gezien. Of zijn er in handelszaken misschien geen rechtswettigheiden op te lossen? Een degelijke rechtskundige vorming is toch de eerste voorwaarde die moet gesteld worden aan iemand die recht moet spreken. En dit vereischte kan een handelaar, die daarenboven maar een tijdelijke rechter is, onmogelijk vervullen.

Een gewezen handelsrechter schreef het onomwonden: « En un mot, je dis que sous le régime actuel le greffier d'un tribunal de commerce est le véritable juge unique avec des assesseurs négociants ». En bij de bespreking der wet van 1910 die het statuut van de griffiers bij de handelsrechtbanken wijzigde, verklaarde de Heer Dupont, voorzitter en verslaggever der commissie van justitie van den senaat, dat de rechtbanken van koophandel hun zending niet met welslagen hadden kunnen vervullen, waren zij niet bijgestaan geweest door verstandige en geleerde griffiers, door ware jurisconsulten.

3° In handelsprocessen moet soms meer rekening gehouden worden met de billijkheid dan met den tekst van de wet.

Dit schijnt mij nog eens een doorslaande reden om de berechting van handelsgeschillen aan beroepsrechters toe te vertrouwen. Immers, juist wanneer de toepassing van de wet op een bijzonder geval tegen de billijkheid zou indruisen, is er een fijne rechtskennis vereischt om noch de rechtvaardigheid noch den wettetekst geweld aan te doen.

Ten andere de beroepsrechters hebben bewezen dat zij bekwaam zijn om de billijkheid tot haar recht te laten. B.v. in het werk « De la lésion dans les contrats entre majeurs » van E. Demon-tès, en ook in « La règle morale dans les obligations civiles » van Ripert wordt er gewezen op de pogingen van de rechtspraak om meer billijkheid te brengen in zake benadeeling. In het onlangs verschenen werk van Henri De Page, rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, « A propos du gouvernement des juges. — L'équité en face du droit » wordt de kwestie in haar geheel in 't licht gesteld. Terecht wijst de schrijver op hetgene de rechter billijkheidshalve verwezenlijkt heeft en onder meer herinnert hij b.v. aan de leer van het rechtsmisbruik, de evolutie van het eigendomsrecht, de leer der verrijking zonder oorzaak.

Wij mogen dus besluiten dat geen enkel der aangehaalde redenen stand houdt. Doch waarom verder uitweiden over theoretische beschouwingen, wanneer het welsprekendste bewijs tegen het behoud der handelsrechtbanken kan gevonden worden in de practijk.

Hun inrichting wordt door artikel 105 der grondwet overgelaten aan den gewonen wetgever, die voorwaar zeer grillig te werk is gegaan. Inderdaad, terwijl in het rechtsgebied van sommige arrondissementen zelfs twee rechtbanken van koophandel opgericht werden, zijn er daarentegen nog 15 rechtbanken van eersten aanleg die dienst doen als handelsrechtbank.

Welnu, wat een prachtige gelegenheid voor de voorstanders der leekenrechtspraak om eens een vergelijking te maken. Maar die blijft steeds achterwege en het valt best te begrijpen waarom. En dat men niet opwerpe: de handelsrechtbanken staan ook niet achter bij de rechtbanken van

eersten aanleg. Als zulks waar is, dan is het te danken aan een beroepsrechter, den referendaris. Daarenboven als beide van gelijke waarde zijn, dan bestaat er nog een reden waarop ik verder wijzen zal, om de uitzonderlijke rechtbanken af te schaffen.

Het is zelfs nog niet noodig de vergelijking te maken tusschen twee verschillende arrondissementen, want zelfs daar waar een handelsrechtbank bestaat is ze zeer wel mogelijk. Immers, wanneer de zaak van commerciële aard is ten opzichte van den eischer, maar de verweerder geen handelsdaad stelt, dan moet het geding voor de rechtbank van eersten aanleg ingesteld worden.

Nog in een ander opzicht pleit onze huidige rechterlijke inrichting voor afschaffing. In hooger beroep worden alle handelszaken en dan nog wel in laatste aanleg beoordeeld door beroepsrechters. Maar wanneer deze tegen die zaak niet opgewassen zijn of toch min bevoegd dan handelaars, dan moest men heel anders te werk gaan en beroepsrechters laten zetelen in eersten aanleg en handelaars in hooger beroep... Zulke oplossing werd zeker nooit verdedigd en toch is het de eenig redelijke, als men werkelijk gelooft aan de grootere bevoegdheid van de rechters-handelaars.

Theoretische en praktische beschouwingen leiden dus beide tot een zelfde besluit: afschaffing der rechtbanken van koophandel.

Er zou dus in ieder rechterlijk arrondissement maar één rechtbank moeten zijn: deze van eersten aanleg, die kennis zou nemen van alle zaken.

Doch hier wordt de vraag gesteld of deze hervorming niet strijdig zou zijn met artikel 105 der grondwet. Ik denk dat de enkele lezing van dezen tekst volstaat om de opgeworpen vraag ontkennend te beantwoorden. Naar luid van artikel 105 der grondwet bestaan er handelsrechtbanken daar waar de wet het bepaalt. Hun inrichting en bevoegdheid worden verders volledig overgelaten aan den gewonen wetgever, die ook de benoeming en den duur van de bediening der rechters regelen zal. Welnu, aangezien de wetgever deze rechtbanken naar eigen goeddunken inrichten mag, wat zou er hem beletten afzonderlijke kamers van de rechtbank van eersten aanleg aan te stellen als handelsrechtbank? En daar hij insgelijks belast is met de benoemingen zouden deze kunnen gedaan worden zooals voor de gewone rechters, en zelfs voor het leven, dewijl deze kwestie door de grondwet vrijgelaten werd. Doch de rechters dezer handelskamers zouden niet naar een burgerlijke of een correctionele kamer mogen verplaatst worden. Dit zou strijdig zijn met de bepaling van artikel 105-2. En daarbij het is volstrekt niet wenschelijk dat zulks zou gedaan worden. Van de magistraten kan immers niet geëischt worden dat zij het recht in al zijn vertakkingen even goed zouden kennen: de uitbreiding die het genomen heeft maakt zulks gansch onmogelijk.

Ik meen dus dat het onnoodig zijn zou de grondwet te herzien om, in het belang eener betere rechtspraak, de beslissing over handelsgeschillen op te dragen aan gespecialiseerde beroepsrechters. Voor dit ambt zouden natuurlijk de huidige referendarissen het eerst in aanmerking komen. Deze hervorming, geoorloofd en goed in haar eigen, zou nog een gevolg mede brengen waarop de aandacht dient getrokken: het pleit even krachtig voor de voorgestelde wijziging als de zoeven uiteengezette beschouwingen. De afschaffing der handelsrechtbanken zou een groot deel der betwistingen nopens de bevoegdheid doen wegvallen. Niemand zal dit voordeel onderschatten. Beslagen rechtsgeleerden, met een jarenlange ondervinding, staan soms weifelend voor de vraag: welke rechtbank van de zaak kennis nemen moet, en dikwijls wordt de exceptie van onbevoegdheid voor het eerst in verbreking tegenwerpen. Na een eindeloze proceduur is alles te herbeginnen. Laat mij herinneren aan de woorden waarmee De Paeppe zijn veel geraadpleegd werk inleidt: «Je n'aime pas mon sujet. Je n'ai aucune prédilection pour l'étude des questions de compétence. Je les considère comme des broussailles, des impedimenta, qui entravent la marche de la procédure. Souvent le bon droit y trébuche, et la mauvaise foi en profite».

VI. — De Werkrechtersraden.

Voor de rechtbanken van koophandel heb ik bevestigend geantwoord op de vraag, of hun afschaffing in overeenstemming te brengen was met art. 105 der grondwet. Voor de werkrechtersraden dient de vraag andersom gesteld te worden: is hun oprichting grondwettelijk? Art. 94 bepaalt immers dat geen buitengewone commissies noch rechtbanken mogen opgericht worden, onder welke benaming ook. En de grondwet maakt nergens gewag van de werkrechtersraden. De wetgever heeft zich echter hieraan niet gestoord en achtereenvolgens werkrechtersraden, werkrechtersraden van beroep en werkrechtersraden voor zeelieden opgericht.

Om dezelfde redenen die zoeven uiteengezet werden acht ik de afschaffing dezer uitzonderlijke rechtbanken gewenscht. De beroepsrechter zou beter de taak vervullen die hun opgedragen is, en een groot aantal betwistingen nopens de bevoegdheid zou nog eens wegvallen.

Wanneer wij hier de voorkeur geven aan beroepsrechters, dan is het niet alleen om hun grootere bevoegdheid maar ook om hun grootere onafhankelijkheid. Want, in dit opzicht, staan de werkrechtersraden beneden de handelsrechtbanken. Inderdaad, bij de verkiezing van de werkrechters wordt door politieke groeperingen propaganda gemaakt en strijd gevoerd om hun kandidaten op den rechterstoel te plaatsen. En van die menschen eischt men, eens dat zij verkozen zijn, dat zij dien strijd als bij tooverslag vergeten zouden. En in den schoot van den werkrechtstraad heeft de wetgever zelf verdeeldheid gebracht. Is het geen begoocheling te denken dat werkgevers en werknemers alle vooringenomenheid zullen laten varen, omdat zij zich er bewust van zijn dat zij recht moeten spreken...

En dat men tegen deze hervorming geen bezwaar make uit naam van de democratie. Deze eischt alleen dat de voorwaarden, gesteld om het ambt van rechter te bekleden, voor iedereen zouden toegankelijk zijn; dat de magistratuur geen voorrecht zou zijn van een stand of klasse. Goed begrepen democratie kan niet eischen dat de rechtspraak waarbij het volk het meest belang heeft, min goed zou zijn, enkel en alleen om aan eenige personen de illusie te geven dat zij aan de berechting der arbeidsgeschillen deel nemen.

Deze zou, naar mijn mening, het best kunnen toevertrouwd worden aan den vrederechter. Men

heeft aan dezen magistraat verweten dat hij de ziel van den werkmans niet begrijpt... Daar komt het niet op aan, als hij maar de rechtsvorderingen begrijpt die voor hem ingesteld worden, en ze spoedig en onpartijdig afhandelt.

Welnu de vrederechter heeft bewezen tegen die taak opgewassen te zijn, en wel in zaken die voor de werklieden van het grootste belang zijn, namelijk de werkongevallen. Ik denk niet dat er ooit een gegrondde klacht tegen hem opgegaan is, en daarom is het ook gansch verkeerd hem te willen plaatsen tusschen twee raadgevende bijzitters wier raad hij best missen kan.

Dit zijn de hervormingen die aan onze rechterlijke inrichtingen zouden dienen toegebracht te worden. Meer onafhankelijkheid en groter bevoegdheid der rechters, vereenvoudiging van het uitgebreide raderwerk der justitie zouden er de vruchten van zijn. Vereenvoudiging zou ook de leidende gedachte moeten zijn bij een grondige herziening van ons wetboek van burgerlijke rechtspleging.

II. BURGERLIJKE RECHTSPLEGING

Uit de talloze wijzigingen die hier als wenschelijk voorkomen, heb ik er twee uitgekozen. Een eerste die reeds herhaaldelijk voorgesteld werd, doch mij belangrijk genoeg schijnt om er even op terug te komen: de afschaffing der pleitbezorgers. Een tweede die om zoo te zeggen nog niet besproken werd, spijs het groot nut dat ze opleveren zou: de afgifte der exploitanten door de post.

I. — Afschaffing der pleitbezorgers.

Alle schrijvers rangschikken de pleitbezorgers onder de rubriek: Helpers van het gerecht. Ten allen tijde echter, heeft men zeer getwijfeld aan de hulp die de pleitbezorgers aan het gerecht zouden verleen... Reeds in 1832, bij de bespreking van de wet van 4 Augustus, gaven sommigen de mening te kennen dat men die helpers gemakkelijk kon missen. En de commissie, ingesteld bij K. B. van 23 Juli 1866 tot herziening van het wetboek van rechtspleging, besloot eenparig tot de afschaffing.

Het bewijs dat de pleitbezorgers niet onmisbaar zijn dient niet buiten het kader onzer rechterlijke inrichting en rechtspleging gezocht te worden. Het is voldoende even te herinneren aan de handelsrechtbanken, aan de rechtbanken van eersten aanleg dienst doende als rechtbanken van koophandel, aan de vrederechters en de werkrechtersraden. Heeft iemand er ooit aan gedacht de tusschenkomst van een pleitbezorger te eischen voor deze rechtbanken? Het lijkt geen twijfel dat velen gekant zijn tegen de afschaffing der rechtbanken van koophandel, omdat zij denken dat ook voor de handelszaken het ministerie van pleitbezorger alsdan zou vereischt zijn. Ten andere in de gevallen waarin het partijen vrij staat persoonlijk te verschijnen of bij stelling van pleitbezorger, laten de advocaten nooit na hun cliënt ter terechtzitting te doen verschijnen. Dat gebeurt dagelijks voor de strafrechtbanken wat betreft het eischen van schadeloosstelling, en ook in hooger beroep in zake huishuurkwesties werd de pleitbezorger met veel genoegen ter zijde gelaten.

De advocaten hebben dus zelf een praktisch antwoord gegeven aan degenen die beweren dat zij werk zouden moeten verrichten, onvereinigbaar met hun waardigheid, wanneer de pleitbezorgers er niet meer zouden zijn. Deze reden is alles behalve ernstig. Hoeveel advocaten genieten het voorrecht alleen met de eigenlijke rechtskundige studie van hun zaken te moeten bezig zijn en b.v. nooit te moeten ter griffie gaan om een expeditie te lichten van een vonnis. Overigens het dient wel opgemerkt, dat behoud of afschaffing der pleitbezorgers niet moet beschouwd worden van het standpunt uit der advocaten. Het gaat hier om een spoediger en min kostelijke berechting der burgerlijke zaken, en dat is een kwestie van algemeen belang; dit alleen moet dienavolgens in acht genomen worden.

Zelfs verdedigers van de pleitbezorgers erkennen dat deze enkel nog materieel werk verrichten. Zoo schrijft Braas in zijn «Précis de la procédure civile» (bl. 108): «Actuellement, en Belgique, l'intervention des avoués tend à se restreindre à des actes matériels, l'avocat étant en fait (sinon en droit) le véritable représentant et conseil de la partie». In dit opzicht kan de Belgische pleitbezorger de vergelijking niet doorstaan met zijn Franschen collega. Deze heeft nog de leiding van het proces in handen. Bij hem gaat de cliënt te rade, hij stelt de dagvaarding op en neemt besluiten. Hij kiest den raadsman uit, die soms zijn pleidooi maar te schikken heeft naar de stukken van een volledig dossier. Hij is de «dominus litis». En toch werd hij door verscheidene wetsontwerpen bekampt, waaronder dit van Clemenceau van den 23 October 1902 het meest ophef maakte.

Braas getuigt verders dat de advocaat in feite de werkelijke vertegenwoordiger is van de partij. Waarom van dien feitlijken toestand er geen wettelijke maken? In zijn academisch proefschrift «De la nécessité du ministère de l'avoué» (Parijs), schrijft Maxime Bourgoignie: «La comparaison par avoué des parties assure à l'administration de la justice de nombreuses facilités. Elle évite aux juges le spectacle des emportements et des passions des plaideurs; elle met les juges hors de l'atteinte des querelles privées, elle assure le respect des tribunaux...» Maar dit is geen doeltreffend argument. Dat men voort partijen verplichte zich voor de rechtbank te doen vertegenwoordigen, doch deze vertegenwoordiging aan de advocaten opdrage. Er bestaan ten andere reeds advocaten-pleitbezorgers, en bij het verbrekingshof is dit stelsel in zwang.

De ware reden waarom Braas het ambt van pleitbezorger behouden wil, is de volgende. De rechtspleging voor de rechtbanken van eersten aanleg en de beroepshoven, zoo zegt hij, is ingewikkeld en het wetboek van rechtspleging vereischt, in zekere zaken, het vervullen van veel pleegvormen. De advocaten zouden zich hiervan niet op de hoogte kunnen stellen.

Niemand zal betwisten dat onze rechtspleging ingewikkeld is, zij is TE ingewikkeld. Maar ik vind het toch een zonderling redeneering, als reden tot behoud van een complicatie er het bestaan van een andere op te geven, de pleitbezorgers niet te willen afschaffen omdat de rechtspleging niet eenvoudig is. Ware het niet veel beter de bediening van pleitbezorger af te schaffen en de rechtspleging te vereenvoudigen?

En daar ligt juist de reden waarom ik het ambt van pleitbezorger niet alleen als niet onmisbaar beschouw voor den goeden gang van een rechtsgeding, maar zelfs als uiterst nadeelig. In zijn verslag, uitgebracht uit naam der commissie tot herziening van het W. B. van Burg. Rechtspl. heeft Mr Allard het zoo kernachtig gezegd: «Etablir l'avoué dans la procédure, c'est (qu'on veuille bien nous passer l'expression) introduire le loup dans la bergerie...» «sa destinée est de vivre de la formalité et rien que de la formalité».

De pleitbezorger is dus ten eerste ongewenscht, omdat hij als een rem is tegen de spoedige afhandeling der burgerlijke geschillen. Hij is het niet min omdat door zijn toedoen de proceskosten zoo aanzienlijk stijgen. En er moet zeker niet op gewezen worden dat een spoedige maar ook een goedkoop afhandeling van alle rechtsgedingen onmisbaar is voor een goed beleid der justitie. De hooge gerechtskosten zijn waarlijk een aanmoediging voor de kwade trouw der schuldenaars daar waar het rechtsvorderingen geldt van minder belang: heel dikwijls zal de schuldeischer er immers voor terugdeinzen zijn vordering in te stellen. De ondervinding leert ook dat de staat van onkosten van den pleitbezorger somtijds een hinderpaal is voor de minnelijke vereffening van een ingespannen rechtsgeding. Als de overeenkomst om zoo te zeggen bereikt is komen die onkosten soms alles in de war sturen en alle onderhandelingen zijn als ongedaan.

Het ambt van pleitbezorger komt ons dus voor als volstrekt overbodig, als zeer nadeelig wegens de vertraging en de onkosten die het veroorzaakt, en omdat het een hinderpaal is voor een grondige herziening en vereenvoudiging van onze burgerlijke rechtspleging.

II. — Afgifte der exploitanten door de post.

Het is een onbestreden principe dat niemand mag veroordeeld worden zonder dat het hem mogelijk geweest zij zich te verdedigen. Daarom moeten al de verschillende akten van rechtspleging aan de tegenpartij kenbaar gemaakt, m.a.w. betekend worden: «Paria sunt non esse et non significari».

Doch indien aan het principe niet mag getornd worden, staat de vraag toch open of de manier waarop de betekeningen geschieden niet voor verbetering vatbaar is. En in dit opzicht kan, zoo men ik, een grondige en allernuttigste wijziging aangebracht worden. De deurwaarder, die thans met de betekeningen belast is, doet ons denken aan den «viator» der Romeinen. In het oud Romeinsche recht riep de eischer zelf zijn tegenstander voor den rechter — in jus rapere. — Die gewelddadige manier werd echter verlaten en de «viator» moest den «libellus conventionis», de dagvaarding dragen naar den verweerder. Wij staan dus ongeveer even ver als de Romeinen...

En toch bestaat er een instelling die met gemak, zekerheid, en bijna zonder kosten het werk der deurwaarders zou kunnen overnemen, namelijk de post.

Overal zijn haar kantoren verspreid zoodat eenieder met buitengewoon gemak op haar diensten aanspraak kan maken. Met de haar toevertrouwde zendingen te laten aantekenen, heeft men alle zekerheid. Zonder schroom worden aldus door het publiek verzendingen gedaan die van veel grooter belang zijn dan sommige betekeningen. Tot genoegdoening van elken verricht de post ook uiterst belangrijke geldverrichtingen. En bij het onschatbaar voordeel van een zekere en spoedige bediening, komt nog dit ander: dat de onkosten van betekening in zeer groote mate verminderd worden. Deze redenen schijnen mij volledig overtuigend om, zooveel als het kan, van de post gebruik te maken.

Deze hervorming is in veel mindere mate een nieuwigheid dan men wel geneigd is het te denken. Om dit te doen blijken is het voldoende ons eigen wetgeving na te gaan, betreffende de dagvaarding van personen die in den vreemde verblijven. Naar luid van het besluit van 1 April 1814 moet de deurwaarder het exploit uithangen aan de deur van de rechtbank en het dubbel, onder omslag, aangeteekend zenden naar de woonplaats van den gedaagde.

Verders kan in onze wetgeving gewezen worden op talrijke gevallen waarin de wetgever het nuttig geoordeeld heeft beroep te doen op de post, b.v. in zake protest van wisselbrieven, failliet, concordaat, uitstel van betaling, concordaat ter voorkoming van failliet, werkrechtersraden, huishuurwetten, wet betreffende de pachten op langen termijn, de pachtwet, de wet op het handels-eigendom.

Doch ook in het buitenland zijn er voorbeelden te vinden van betekeningen die per post gedaan worden. In Duitschland is dit stelsel facultatief, maar in den regel wordt het toegepast. Ook in Zwitserland worden de exploitanten bijna overal door de post afgegeven, en in Oostenrijk-Hongarië nam het wetboek van rechtspleging van den 1en April 1895 deze betekening aan. In Frankrijk bestaat er geen algemeen stelsel, maar er werden pogingen gedaan om meer gebruik te maken van de post. In dien zin werd den 19 October 1886 een wetsvoorstel neergelegd door den Minister van Justitie, Demôle. Art. 18 liet aan den deurwaarder toe zijn exploit per post te verzenden, aangeteekend en onder dubbelen band. Werd het wegens afwezigheid of weigering van den bestemmeling niet besteld, dan moest het op de gewone manier betekend worden.

Door de commissie van rechterlijke hervorming en het ontwerp van herziening van het W. B. van burgerlijke rechtspleging werd het ontwerp Demôle gewijzigd; den deurwaarder werd niet meer het vermogen gelaten maar de verplichting opgelegd zijn exploit per post te verzenden.

Laten wij thans een antwoord geven op de volgende vragen die natuurlijker wijze oprijzen, wanneer de voorgestelde hervorming in overweging genomen wordt. 1° Hoe zal de post met de betekening van een exploit kunnen belast worden, en hoe zal zij zich van deze zending kwijten? 2° Welken vorm zal het exploit alsdan bekleden? 3° Welke exploitanten zouden door tusschenkomst van de post kunnen betekend worden?

I. Hoe zal de betekening gedaan worden?

Afschrift van het exploit zou op het postkantoor aangeboden worden onder gesloten omslag. Aldus wordt op afdoende wijze het geheim van de deurwaardersakten gewaarborgd. De omslag zou geen andere meldingen dragen dan deze die altijd op een aangeteekende zending aangebracht worden. Alleen een bijzonder en algemeen aangenomen kenteeken zou den bediende en den bode

moeten wijzen op den aard van het te verzenden stuk. Het ware immers wenschelijk dat de inschrijving gebeure in een afzonderlijk register, om latere opzoekingen te vergemakkelijken en tezelfdertijd zou de briefdrager door dat uiterlijk kenteeken verwittigd zijn. Anders zou op het verzendings- en ontvangstkantoor juist te werk gaan worden als voor een gewone aangeteekende zending. Het exploit zou aan den bestemmeling afgegeven worden tegen een ontvangstbewijs, dat aan den verzender terug bezorgd en bij het origineel kan gevoegd worden. In bijzijn van den bestemmeling zou de briefdrager den omslag scheuren en een dagstempel slaan op de copij.

Vindt den briefdrager den bestemmeling niet thuis, dan geve hij het stuk af aan een der personen vermeld in artikel 68 W. B. van burg. rechtspl. Alleen zou de post geen volmacht mogen eischen van deze personen om het exploit in ontvangst te nemen. Met dit vereischte ware het stelsel natuurlijk niet toepasselijk, doch het zou volstaan dat de afnemer zijn hoedanigheid kenbaar make op het ontvangstbewijs. Loopt de briefdrager een weigering op, dan maakt hij er melding van op den omslag en alles wordt aan den burgemeester overgemaakt.

2. Welken vorm moet het exploit bekleden?

Als typisch voorbeeld neem ik hier een dagvaarding, omdat haar vermeldingen in bijna alle exploitanten voorkomen.

De dagtekening is volstrekt vereischt. Ik heb reeds gezegd hoe zij op het afschrift zou aangebracht worden. Het ontvangstbewijs, dat door de post aan den verzender zou overgemaakt worden, zou dezen in staat stellen den datum onmiddellijk in te vullen op het oorspronkelijke.

Naam, beroep en woonplaats van den eischer zijn natuurlijk meldingen die ongewijzigd blijven.

Stelling van pleitbezorger. Hoe nuttig het zijn zou, kon deze aangifte verdwijnen, werd reeds aangetoond.

Naam en woonplaats van den deurwaarder. Zooals wij gezien hebben, behouden de Franche ontwerpen het ministerie van deurwaarder. Volgens de eerste mag hij zijn exploit met de post verzenden, volgens de latere is hij hiertoe verplicht. Met dit stelsel, zou deze vierde vermelding dus geen wijziging ondergaan.

Maar hier dient de vraag gesteld te worden of de tusschenkomst van den deurwaarder vereischt moet blijven, ofwel indien het niet beter zou zijn aan de pleiters toe te laten hun dagvaardingen rechtstreeks aan de post toe te vertrouwen?

Het is voor niemand een geheim dat evenmin als de pleitbezorger de besluitschriften opstelt, de deurwaarder zich het hoofd moet breken met het opstellen der dagvaarding. Beider tusschenkomst is beperkt tot het slaafsch afschrijven van gereed gemaakte ontwerpen. De nadeelen aan hun tusschenkomst verbonden wegen geenszins op tegen de besparingen aan tijd en onkosten door hun afwezigheid verwezenlijkt. Het schijnt mij dus gewenscht in het belang eener spoedige en goedkoop rechtspleging het ambt van den deurwaarder niet te moeten inroepen.

De melding van den persoon aan wien afschrift van het exploit zal gelaten worden, mag weggelaten worden. Zij heeft immers voor doel de regelmatigheid der betekening te bewijzen, door aan te toonen dat zij gedaan werd aan een der personen beschreven in art. 68. Welnu, deze pleegvorm wordt met goed gevolg vervangen door het ontvangstbewijs, waarop degene die het afschrift van het exploit ontvangt vermeldt in welke hoedanigheid hij handelt.

De opgave van het voorwerp van den eisch, een korte uiteenzetting der middelen, alsook de aanduiding van de bevoegde rechtbank en den termijn om te verschijnen, blijven onaangeroerd.

3. Welke akten mogen door de post afgegeven worden?

Gelet op hun doel, kunnen de exploitanten in drie soorten rangschikt worden: degene die iemand voor de rechtbank oproepen, die een verwittiging of bevel inhouden, of een tenuitvoerlegging op de goederen vaststellen.

Alle dagvaardingen zouden door de post kunnen betekend worden, zoowel degene die een zaak voor de rechtbank inleiden als degene die gedaan worden in den loop van een rechtsgeding b.v. om een vonnis gemeen te hooren verklaren of een oproeping tot vrijwaring. Ook de exploitanten in zake gewone en buitengewone verhaalmiddelen zouden bij aangeteekende postverzending aan den gedaagde bekend gemaakt worden.

De tweede groep omvat nog een grootere verscheidenheid van akten als de eerste. B.v. de ingebrekestellingen, de aanmaningen, de betekeningen van vonnissen. Ook op deze categorie zou de nieuwe betekeningwijze moeten toegepast worden.

Blijven nog over de akten van tenuitvoerlegging, de processen-verbaal van beslaglegging. Schijnt de tusschenkomst van een deurwaarder voor al de voorgaande akten mij overbodig, hier komt zij integendeel als onmisbaar voor. Te dezer zake zou dus niets gewijzigd worden.

Buiten deze drieledige rangschikking vallen het proces-verbaal van aanbod van gereede betaling en de deurwaardersconstatering. Voor deze laatste akte is de tusschenkomst van een deurwaarder vanzelfsprekend, en ook voor de eerste kan zijn ambt bezwaarlijk gemist worden.

Geachte Toehoorders,

De uiteenzettingen die ik hier voor U mocht doen, zijn, ongetwijfeld zeer onvolledig. Vele der besproken vraagstukken zouden op hun eigen het voorwerp van een voordracht kunnen uitmaken. Doch het is er mij vooral om te doen geweest een algemeen kijk te geven op enkele der grootste en, naar mijn mening, der nuttigste hervormingen die zouden dienen ingevoerd te worden. Ik ben er mij ook bewust van dat de nabijge toekomst ons de voorgestelde wijzigingen niet zal brengen. Dit is echter geen bewijs dat ze onredelijk en onwenselijk zijn. Doch, wie weet, zal de wetgever niet eens tot de overtuiging komen dat de hier besproken kwesties ook sociale vraagstukken zijn, dat met ze te behandelen hij sociaal werk zou verrichten van het grootste gewicht: geen klasse, rang, of stand zou er mede gediend zijn, maar alle burgers die beroep moeten doen op het gerecht. Kwame hij tot dat inzicht, dan denk ik dat de hier uitgedrukte wenschen met rassche schreden de werkelijkheid zouden benaderen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e KAMER — 4 DECEMBER 1931

Voorzitter: M. Jouret
Raadsheeren: M. De Clercq en Verbeke
Eerste Advocaat-Generaal: Mr Van der Maere
Pl.: Mr J. Ryffranck t/ (verstek)

PACHTRECHT — DRAAGKRACHT VAN HET BEDING DAT DE KOOPER ZICH VERPLICHT MOGELIJK BESTAANDE PACHTEN NA TE LEVEN — VERLENGING VAN PACHT IN GEVAL VAN OVERLIJDEN VAN EEN DER VERHUURDERS — HERZIENING DER PACHT OP LANGEN TERMIJN.

Het beding waarbij de koper van een eigendom zich verplicht de mogelijk bestaande pachten na te leven heeft voor gevolg dat hij gehouden is de gevolgen te dragen der overeenkomst ge sloten tusschen de vroegere eigenaars en den pachter dat er aan dezen laatste eene verlen- ging van pacht van 9 jaar zou toegekend zijn na het overlijden van een der verhuurders.

Deze overeenkomst kan tegen den koper opge- worpen worden ook zonder dat ze ingeschreven zij op het hypotheekkantoor.

Bij de bovenaangehaalde overeenkomst brengt het overlijden van één der verhuurders den duur der pacht dadelijk van 9 op 18 jaar.

In die voorwaarden bestaat er aanleiding tot toe- passing der wet betreffende de herziening der pachten op lang termijn.

De Lange t/ Van Gyseghem

Overwegende dat, voor het Hof, beroe- per niet meer besluit tot de onbevoegdheid van de Rechtbank van Eersten Aanleg, zooals hij het gedaan had in zijne laatste besluitselen voor den eersten rechter;

Dat hij alleenlijk aan het Hof vraagt voor recht te spreken dat er in zaak geene toepassing mag gedaan worden van de wet op herziening der pachten op lang termijn;

Overwegende dat beroeper, die voor den eersten rechter, tegen alle waarschijnlijk- heid, had willen doen gelooven dat hij geene kennis had van de pacht bestaande ten voordeele van beroepene op het huis door hem den 9n October 1923 aangekocht, niet kan betwisten dat hij, tijdens zijnen aankoop, zich verplicht heeft de mogelijke bestaande pachten van het verkocht huis na te leven;

Dat, indien hij die verbintenis aange- gaan heeft, zonder dienaangaande nadere inlichtingen te vragen, hij de gevolgen van zijne nalatigheid en zijne lichtzinnigheid moet dragen;

Dat, ten gevolge van die verbintenis, be- roeper niet gegrond is te beweren dat de pacht, waarvan, noch het bestaan, noch de datum betwist worden, bij gebrek aan overschrijving op het hypotheekkantoor hem niet kan opgeworpen worden;

Overwegende dat de beroeper geene ge- gronde opwerping inbrengt tegen de be- tekenis die de eerste rechter toegekend heeft aan de schikking van de pacht, die, aan de huurster, eene pachtverlenging van negen jaren toestaat in geval van overlij- den van een der verhuurders;

Dat, met het overlijden van Frans Van Wassenhove, dat den 1sten Mei 1920 over- gekomen is, deze schikking van toepassing is geworden, zoodus dat de duur van de pacht van beroepene, ten gevolge van die verlenging, de negen jaren overtreft, en dat de pacht onder toepassing valt van de wet van 20n Juni 1930;

Overwegende dat de omstandigheden, door artikel 1 van gezegde wet vereischt, zich in zaak voordoen, en dat er plaats grijpt tot toepassing van de maatregelen door de wet voorzien;

Overwegende eindelijk dat te vergeefs beroeper de juistheid betwist der grond- slagen door den eersten Rechter aangeno- men tot bepaling der vermeerdering van pachtprijs die door beroepene aangeboden werd;

Dat de werken door den eigenaar uitge- voerd of de veranderingen door hem aan het huis aangebracht van aard niet zijn om de normale huurwaarde op 1sten Oogst 1914 in eene merkelijke mate te wijzigen en dat het aanbod van bewijs door beroe- per dienaangaande gedaan, als niet af- doende moet verworpen worden;

Om deze redenen en deze van den eer- sten Rechter;

het Hof,

Wijzende bij verstek tegen beroepene; Ontvangt het beroep, en alle verdere of strijdige besluitselen van de hand wijzen- de, verklaart het beroep ongegrond en be- krachtigt het bestreden vonnis;

Stelt den deurwaarder De Witte, van Eecloo, aan tot betekening van het ar- rest.

Bovenstaand arrest bekrachtigt het hiernavolgende vonnis der

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN GENT

1e KAMER — 20 MEI 1931

Voorzitter: M. De Ruyck
Rechters: M. De Brabandere en Smetryns

De Rechtbank;
Gehoord partijen in hunne middelen en besluitselen;

Gezien de stukken van het geding;
Overwegende dat de debatten in zake werden gesloten op vijf en twintigsten Maart negentien honderd een en dertig; dat derhalve het besluitschrift door ge- daagde beteekend den zeven en twintig- sten Maart laatstleden moet worden aan- zien als niet behorende tot de stukken van de rechtspleging;

Overwegende dat eischer zich heeft ver- bonden alle bestaande huurovereenkom- sten na te leven en dan ook niet beweren mag dat de huur, bij gebreke van over- schrijving op het hypotheekkantoor, hem niet kan worden tegengesteld;

Overwegende dat de huurovereenkomst door de echtgenooten Van Wassenhove met gedaagde aangedaan, moet worden uitgelegd in dien zin dat de oorspronke- lijke termijn van negen jaar diende te worden verlengd met een tweeden termijn van gelijken duur in geval van overlijden van een der verhuurders voor einde Octo- ber negentienhonderd zeven en twintig; dat Frans van Wassenhove is overleden den eersten Mei negentienhonderd twintig, zoodat wezenlijk eene huur van achttien jaar aan gedaagde is toegestaan gewor- den; dat de wet van twintigsten Juni ne- gentienhonderd dertig moet worden toege- past op alle huurkontrakten aangegaan voor meer dan negen jaar welke ook de nog te loopende termijn moge wezen ten dage van het instellen der rechtsvordering tot ontbinding;

Overwegende dat gedaagde ten onrechte staande houdt dat de toepassing van ge- zegde wet althans tijdelijk is geschorst omdat partijen de overeengekomen huur hebben herzien; dat immers de ingeroe- pen herziening enkel werd gedaan voor de jaren negentienhonderd vier en twintig tot en met negentienhonderd negen en twintig en zij diensvolgens had opgehou- den van kracht te zijn, wanneer de wet aangaande de huur- en pachtovereenkom- sten op langen termijn in werking is ge- treden;

Overwegende dat de huurster voor het geval dat de rechtbank hare meening no- pens de toepasselijkheid der wet niet zou hebben gedeeld zich bereid heeft verklaart om eene vermeerdring van huur van zes- honderd ten honderd te betalen; dat de normale huur van het huis op eersten Au- gustus negentienhonderd veertien, hon- derd vijf en twintig frank per jaar be- droeg; dat daaruit volgt dat gedaagde te rekenen van den eersten termijn vervallen sedert den vijftienden December negen- tienhonderd dertig, een jaarlijkschen huurprijs van 125×7=875 frank is ver- schuldigd;

Om deze redenen,

De rechtbank, alle verdere of strijdige besluitselen als ongegrond van de hand wijzende; zegt dat het besluitschrift be- teekend door gedaagde den zeven en twin- tigsten Maart negentienhonderd een en dertig niet tot de rechtspleging behoort;

Verklaart de ingestelde rechtsvordering ontvankelijk;

Zegt dat de huurovereenkomst door de echtgenooten Van Wassenhove met ge- daagde aangegaan den eischer kan worden tegengesteld en verklaart de wet van twin- tigsten Juni negentienhonderd dertig op die huurovereenkomst toepasselijk;

Verwerpt den eisch tot ontbinding en veroordeelt gedaagde om aan eischer te betalen te rekenen van den eersten ver- valdag volgende op den vijftienden Decem- ber negentienhonderd dertig eene jaarlijk- sche huur van acht honderd vijf en zeven- tig frank;

Verwijst gedaagde daarenboven in de kosten van het geding begroot ten opzichte van Meester Stevens ter som van zeven- honderd een en tachtig frank vijf en zes- tig centiemen;

Verklaart het onderhavig vonnis uit- voerbaar bij voorraad niettegenstaande beroep en zonder borg behalve wat de kos- ten betreft.

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN ANTWERPEN

3e KAMER — 2 DECEMBER 1931

Voorzitter: M. Bartholomeeusen
Op. Min.: M. Verreydt
Pl.: Mr Herman Le Bon t/ Mr Valerius

DUITSCH REKWISITIES — VERANT- WOORDELIJKHEID VAN HET GEMEENTE- BESTUUR VOOR WERKZAAMHEDEN DIE ZIJ HEEFT DOEN UITVOEREN — CRITERIUM DEZER VERANTWOORDELIJKHEID.

Wanneer het stellig is dat de last der vijandelijke rekvisities niet door het Gemeentebestuur moet gedragen worden doch uitsluitend door den Bel- gischen staat, waartegen alleen oorlog gevoerd werd, dient de beslissing toch gansch verschil- lend te zijn wanneer het Gemeentebestuur rechtstreeks aangemaand om aan een rekvisitie te voldoen, zich tot derde personen richt, haar niet aangeduid door de vijandelijke macht, om voor haar het opgelegde werk te verrichten.

Dergelijke verhouding vormt tusschen het Ge- meentebestuur en de aangestelde persoon een overeenkomst van gemeen recht.

Het feit dat diegene die het werk heeft uitgevoerd zich bij vergissing tot de Rechtbank van oor- logsschade heeft gewend kan niet aanzien wor- den als een afstand van belanghebbende van zijn schuldvordering tegenover het Gemeente- bestuur.

Syndikaat der Natiën t/ Stad Antwerpen

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;

Gezien de inleidende dagvaarding van 21 Oktober 1931 en de stukken van het pro- ces;

Aangezien aanlegger, Syndikaat der Na- tiën, beweert op verzoek en ter ontlasting van verweerster, Stad Antwerpen, vanaf den laatsten trimester 1917 Duitse re- kwisities te hebben uitgevoerd en uit dien hoofde van de verweerster de betaling eischt eener som van fr. 21.878,15;

Aangezien de Stad Antwerpen, de ont- vankelijkheid van dien eisch, tegenover haar betwist; dat volgens haar, in over- eenstemming der beginselen gehuldigd door de internationale verdragen, goedge- keurd door de wetten van 6 Oogst 1900 en 8 Oogst 1910, de last der vijandelijke op- vorderingen, noch door de particulieren, noch door de gemeenten moet gedragen worden, doch uitsluitelijk door den Belgi- schen Staat waartegen alleen oorlog ge- voerd werd;

Aangezien deze stelling niet in twijfel kan getrokken worden en dat het zeker en trouwens niet betwist is, dat wanneer een inwoner der Stad Antwerpen rechtstreeks het voorwerp is geweest eener Duitse opvordering, hij uit dien hoofde geen ver- haal tot vergoeding tegen deze gemeente kan bezitten; doch dat de beslissing gansch verschillend moet zijn, wanneer de Stad Antwerpen rechtstreeks aangemaand om aan eene rekvisitie te voldoen, zich tot derde personen richt, haar door den over- weldiger niet aangeduid, om voor haar het opgelegde werk te verrichten;

Aangezien er in dit laatste geval tus- schen hen en de Stad een kontrakt van ge- meen recht ontstaat, dienst- of werkver- huring, of lastgeving, welk, wat den aard van dit kontrakt ook zij, voor de Stad de verplichting medebrengt, het voor haar, op haar verzoek en ter harer ontlasting verrichte werk, te vergoeden;

Aangezien er bijgevolg dient onderzocht te worden in het huidige geval of de rekwi- sities der Duitse overheden tot de Stad Antwerpen ofwel tot de aanlegster gericht waren;

Aangezien er geen twijfel bestaat wat betreft de rekvisities dragende volgens rekening met de dagvaarding beteekend, de volgende nummers der « Kriegslei- stungs Anerkenntnissen » 2195, 2228, 2196, 2229, 2231, 2232, hebbende eene waarde van fr. 636, 12, 792, 480, 155, 358 of te samen 2.433 fr. dat deze opvorderingen, rechtstreeks en zonder tussenkomst der Stad Antwerpen geschiedt zijn, zooals ge- bleken is uit de schulderkenntnissen des- tijds door de Duitse Gouvernements-in- tendantur afgeleverd;

Aangezien dat uit dien hoofde dus en tot dit beloop van fr. 2.433 het Syndikaat der Natiën geen verhaal tegen de Stad Antwerpen kan uitoefenen;

Aangezien wat aangaat de andere re- kwisities begrepen in gemelde rekening, de toestand gansch verschillend is, dat inder- daad alhoewel de rekvisitiebons door de Stad Antwerpen niet voorgelegd worden, het genoeg blijkt uit de « Kriegsleistungs- Anerkenntnisse » voor die opeischingen door de Duitse besturen afgeleverd, dat het aan de Stad Antwerpen zelf, en niet aan het Syndikaat der Natiën was, dat zij opgelegd waren, gemeld Syndikaat die slechts uitgevoerd hebbende als leveran- cier (lieferant) der Stad Antwerpen; dat

het ook op naam der Stad is dat deze « Anerkenntnisse » opgesteld zijn en niet op naam van aanlegger zooals deze betref- fende de leveringen door deze gedaan, in- gevolge opeischingen rechtstreeks tot hen gericht;

Aangezien weliswaar de Stad Antwer- pen, van den beginne af de verrichtingen welke zij aan het Syndikaat toevertrouwd had, heeft willen doen doorgaan als zijnde rekvisities ten laste van hetzelfde gedaan, doch dat deze eenzijdige poging haar niet heeft kunnen ontslaan van eenen last haar zelve opgelegd, noch van de verplichting die op haar drukte van de degenen te betalen aan dewelke zij de uitvoering toevertrouwd had der haar opgelegde werkzaamheden;

Aangezien, zoo ten gevolge eener dwa- ling en zoo aanlegger beweert op aanraden der Stad zelf het Syndikaat eerst de huidi- ge vordering tegen den Belgische Staat gericht had en voor de Rechtbank van Oorlogsschade gebracht, hij daardoor geenszins moet of kan aanzien worden als hebbende afstand gedaan zijner rechten tegenover de Stad Antwerpen, zijnen wet- tigen schuldenaar;

Aangezien bijgevolg de vraag van aan- legger ontvankelijk is en gegrond, doch slechts tot het beloop van fr. 19.445,15 (21.878, 15-2, 433);

Aangezien aanlegger alleen recht heeft op de gerechtelijke intresten vanaf de in- leidende dagvaarding en niet op de com- pensatoire intresten sedert den dag der verschotten; dat inderdaad hij daartoe niet gerechtigd is, doch ingevolge eenige wetsbepaling, noch ingevolge eener over- eenkomst.

Om deze redenen,

De Rechtbank, gehoord in zijn gedeelte- lijk eensluitend advies, in openbare zitting gegeven, den Heer Verreydt, subsituit van den Heer Prokureur des Konings, alle andere besluiten verwerpende, verleent ak- te aan verweerster dat zij het geding schat in elk zijner bestanddeelen, op meer dan vijf duizend frank, wat betreft de be- voegdheid en het ressort.

Verklaart den eisch ontvankelijk en ge- grond tot het beloop eener som van fr. 19.445,15, diensvolgens veroordeelt de Stad Antwerpen om aan aanlegger gemel- de som van fr. 19.445,15 te betalen met de gerechtelijke intresten vanaf de inleiden- de dagvaarding en de onkosten.

WET BETREFFENDE DE VERGOEDING DER SCHADE VOORTSPRUITENDE UIT ARBEIDSONGEVALLEN (Weekblad van 27 December 1931)

ERRATA

Kol. 177. — 4e alinea: in plaats van 1500, lees: 15.000.

Kol. 182. — 2de categorie van rechtverkrijgen- den: in plaats van A.: kleinkind — Vaderloos en indien er kinderen zijn, maar geen echtgenoot: 15 %, lees: 15 % per staak.

Kol. 183. — in plaats van: WET VAN 18 JUNI 1931 lees: 18 JUNI 1930.

Fiscale Kroniek

MEERHEID DER HYPOTHEEKRECH- TEN. — PRAKTISCHE BESPREKING

Het hypotheekrecht of inschrijvings- recht, thans bedragende 0,30 % wordt ge- heven door den Hypotheekbewaarder en houdt geen verband met de heffing der evenredige rechten op de verbintenissen waartoe de akte hypotheekstelling ten re- gistratiekantoor heeft aanleiding gegeven.

Het hypotheekrecht wordt aldus gehe- ven niet op het bedrag der verbintenis maar op het bedrag der hypothekelijke in- schrijving, het wordt geheven bij elke nieuwe inschrijving die genomen wordt daar het een formaliteitsrecht geldt, al- leen maakt art. 27 der wet van 30 Augus- tus 1913 uitzondering voor inschrijvingen van een zelfde hypotheekrecht in verschei- dene kantoren, die slechts aan een inschrij- vingsrecht onderworpen zijn. Het inschrij- vingsrecht is verschuldigd zelf indien de akte hypotheekstelling aan geen obligatie- recht onderworpen werd, dus indien de hypotheek toekomstige of eventuele ver- bintenissen waarborgt. Deze principes zijn goed gekend en geven geen aanleiding tot moeilijkheden.

Het bestuur heeft echter uit de wet van 30 Augustus 1913, die hoofdzakelijk het hypotheekrecht, vroeger geheven op de verbintenis, overbracht op de ingeschreven bedragen der hypotheek, zeer bijzondere ge- volgen afgeleid die m. i. absoluut niet on- aanvechtbaar zijn. Het principe zijnde voor elke hypotheek één inschrijvings-

recht, zoo werd door het bestuur dubbel inschrijvingsrecht geheven indien voor een zelfde verbintenis eigenaars van verschillende eigendommen een hypotheek verleenden. Geven wij een voorbeeld: een weduwe met hare kinderen ontleent eene som en vestigt een hypotheekrecht op een eigengoed der moeder en op een onverdeeld bezit der weduwe en der kinderen. Het bestuur heft twee inschrijvingsrechten.

Bij het eerste zicht schijnt dat logisch vermits de hypotheek weegt op de goederen der moeder en op de onverdeelde goederen. In rechte nochtans bestaat er in voordeel van den schuldeischer slechts EEN HYPOTHEEKRECHT op al de goederen, juist hetzelfde als waren die goederen eigendom geweest van één schuldenaar. Wij veronderstellen althans dat één hypotheekrecht verleend werd en geen beperkingen werden bedongen voor het bezwaren van elken groep goederen. Artikel 41 der wet van 16 December 1851 verklaart de hypotheek « de sa nature, indivisible et qui subsiste en entier sur tous les immeubles affectés, sur chacun et sur chaque portion de ces immeubles ». Niet noodzakelijk maar natuurlijk is de hypotheek ondeelbaar. (1)

Het is wel verwonderlijk dat deze perceptie nergens betwist wordt. In de meeste gevallen gaat het natuurlijk om kleine bedragen die toch in de duizende kunnen lopen. Wel is de toepassing van het principieel betwist geworden, het principieel zelf niet. Zoo vinden wij dat het Bestuur heeft aangenomen dat slechts één inschrijvingsrecht wordt betaald op de inschrijving voor een verbintenis toegestaan door den blooten eigenaar en den vruchtgebruiker van een zelfde goed. De reden die wordt vermeld is juist deze die mijns inziens het hoofdprincipieel is dat wordt uit het oog verloren bij de vorige percepties. « Il y a un suel droit d'hypothèque grevant d'une manière indivisible la propriété entière de l'immeuble ». (R. G. 15.373 Beslissing van 6 Februari 1914). Nog werd slechts een inschrijvingsrecht geheven op de hypotheek door twee echtgenooten verleend op een eigen goed van den echtgenoot en op gemeene goederen (Beslissing 23 April 1914 R. G. 15.390) dit op grond der bijzondere bevoegdheid van den echtgenoot.

Rechtspraak komt er niet voor op dit stuk. De principiele vraag werd voor korte dagen in een rekwest gesteld en wellicht wordt zij aan de rechterlijke macht onderworpen.

Nu is het goed dat in de praktijk in acht genomen wurde dat er een middel bestaat om deze dubbele perceptie minstens ten deele te keer te gaan. Hetzelfde middel kan ook worden toegepast bij de hypotheekstelling door een derden persoon, ten einde de perceptie van het borgstellingsrecht (0,95 %) waarover wij in een vorige kroniek handelden, te keer te gaan.

Er dient b.v. hypotheek verleend voor een leening van een miljoen op een goed A eigen aan de moeder, en op een goed B onverdeeld onder moeder en kinderen. Ten einde te verhinderen dat tweemaal het inschrijvingsrecht worde geheven (hetzij totaal 6.000 frank) kan de gehypothekeerde waarde van elk goed beperkt worden. Partijen kunnen dus tot zekerheid der schuldvordering van een miljoen een onverdeeld hypotheekrecht verleenen op het goed A, dit nochtans slechts voor een maximumwaarde van 500.000 frank en op het goed B, dit slechts voor een maximumwaarde van 500.000 frank. Op die wijze wordt slechts op een miljoen fr. inschrijvingsrecht geheven.

Het zal natuurlijk zeer onvoorzichtig zijn in de meeste gevallen de verpande waarde zoo precies vast te stellen waardoor de schuldeischer blootgesteld is aan verliezen indien hij de dwangverkoop van A, 400.000 fr. en B, 600.000 fr. worden verkocht, sommen welke voldoende zijn om de vordering te dekken maar die door de beperking der hypotheek slechts voor een bedrag van 900.000 fr. aan den schuldeischer zullen toekomen. Praktisch zal men de waardeering breder moeten nemen volgens de maximumwaarde der verscheiden panden, b.v.: A 600.000 fr. en B 800.000 fr., zoodat dan inschrijvingsrecht wordt betaald op 1.400.000 fr. wat nog een besparing geeft van 1800 fr. inschrijvingsrecht. Trouwens in de praktijk is de toepassing veel eenvoudiger omdat het veel voorkomt dat de eene groep goederen van zeer hoge waarde is en de andere groep van zeer kleine waarde. In dit geval kan de beperking der verpande waarde zonder gevaar worden doorgedreven. Ook wanneer bij groote panden een bijvoeglijke hypotheek wordt verzocht op een klein goed, kan de beperking zonder gevaar worden toegepast.

Het is onnoodig dat wij bij het einde opmerken dat niet alleen over het bedrag der schuldvordering maar ook over de bijvoeglijke inschrijvingen voor vervolgingskosten en andere inschrijvingsrecht geheven wordt. Dit wordt niet betwist.

Notaris P. THEYSBAERT.

(1) Het spreekt van zelf dat zoo de schuldenaars niet solidair verbonden zijn en de eene dus hoofdschuldenaars en de andere borgen zijn dat alsdan de verbintenissen verschillen en dus ook de hypotheeken. In dit geval is de meerheid van inschrijvingsrecht gewettigd en het is zelf een der hoofddoelen geweest der wet die artikel 21 der wet van 21 ventose jaar VIII heeft afgeschaft waarop destijds de meerheid der inschrijvingsrechten in dit geval werd gegrond. Hoe de toestand was voor de wet van 1913 vinden wij in het woordenboek van Prof. Schickx (V. Hypothèque).

Bibliographie

Louis FREDERICQ: Beginselen van het Belgisch Handelsrecht. Deel II. De Vennootschappen. 811 blz. — 135 fr. — Gent. Van Rysselberghe en Rombaut 1931.

Het Vlaamsch wetenschappelijk werk verwezenlijkt door de professoren der Gentsche Hogeschool, gaat gestadig zijn gang. Naast het indrukwekkend monument dat voor het burgerlijk recht opgebouwd wordt door Prof. Kluykens, staat het uitstekend werk van Prof. Louis Fredericq voor wat betreft het handelsrecht. Het tweede deel hiervan is zoo pas verschenen.

Deze uitgave dient met veel enthousiasme begroet te worden. Inderdaad, meer nog dan het burgerlijk recht was het handelsrecht in ons land steeds uitsluitend in het Fransch behandeld geworden en wanneer in de laatste jaren de Nederlandsche taal stilaan doorgedrongen was in de burgerlijke rechtspraak, was tot nog toe de taal van bijna alle rechterlijke beslissingen op het gebied van handelsrecht, uitsluitend Fransch.

Wel waren er lofwaaardige pogingen gedaan om Vlaamsche handboeken van handelsrecht ter beschikking te stellen van de belanghebbenden, zoals de « Schets van het Belgisch Handelsrecht » door Dossel en W. Van Eeckhout, verschenen in 1907 en het « Handboek van Handelsrecht », door Mr E. Wildiers, verschenen in 1918; doch deze beide werken waren zeer beknopt, zij richtten zich niet tot den rechtsgeleerde, maar veeleer tot den zakenman die wenschte op eenvoudige wijze ingelicht te zijn over de bijzondere rechtsvoorschriften die de uitoefening van zijn beroep beheerschen.

Gansch anders is het opzet van Prof. Fredericq. Zijn werk is grootsch aangelegd en al kondigt de titel slechts « Beginselen van het Belgisch Handelsrecht » aan, toch vinden wij er eene volledige en uitgebreide uiteenzetting van de wetgeving, de rechtsleer, en de jurisprudentie op het gebied van het handelsrecht.

Het eerste deel van het werk van Prof. Fredericq was gewijd aan den koophandel in het algemeen, de handelsovereenkomsten, het handelspand, de handelsagenten en het wisselrecht.

Het thans verschenen tweede deel, dat een lijvig boekdeel vormt van meer dan 800 blz. houdt zich uitsluitend bezig met de handelsvennootschappen en deze belangrijke en zeer ingewikkelde stof wordt op een uiterst klare en duidelijke wijze uiteengezet.

Bij de algemeene principieën die het recht der vennootschappen beheerschen worden de doeleinden welke de wetgever nastreeft toegelicht en nadat volledige klaarheid gewonnen is over de grondvesten waarop de handelsinstellingen berusten, wordt elke afzonderlijke vorm van vennootschap besproken in al zijne eigenaardigheden en worden de menigvuldige schakeeringen van het vennootschapsrecht die door de praktische behoeften vereischt worden, met helderheid onderzocht.

Het werk kenmerkt zich eerst en vooral door zijne uiterst logische indeeling, die het gebruik ervan ten zeerste vergemakkelijkt. In elke afdeeling is de stof gegroepeerd in een kader van bondige hoofdingen en kern-regels die onmiddellijk een klaar algemeen overzicht geven en die toelaten dadelijk zonder eenige inspanning het opgezochte punt te vinden.

Vandaar dat het werk het dubbele voordeel biedt een uitstekend leerboek te zijn voor de studenten in de rechten, waarvoor men geen beter studieboek zou kunnen verlangen en tevens een uiterst geschikte leidraad voor den praktischen handelsman die hier geene moeilijkheden ondervindt om zijn weg te zoeken, doch zonder moeite de hand kan leggen op de gewenschte oplossing.

Doch heel wat meer nog brengt ons dit werk. Ook de rechtsgeleerde zal in het boek van Prof. Fredericq een allernuttigst richtsnoer vinden voor zijn praktijk. Immers, in deze « Beginselen van het Belgisch Handelsrecht » is eene enorme documentatie verwerkt geworden. Elk rechtsvoorschrift betreffende de vennootschappen wordt onderzocht in zijn oorsprong en zijn bestaansredenen en hierbij worden telkens de geschiedkundige gronden, de memories van toelichting en de parlementaire besprekingen, alsook de zeer uitgebreide rechtsleer op het stuk aangehaald en ontleed.

Zeer bijzondere zorg is door den schrijver besteed geworden aan de rechtspraak, die wij bij elk besproken punt aangehaald vinden en het zal de juristen vooral belang inboezemen hier de allerjongste rechtspraak van onze Hoven en Rechtbanken vermeld te vinden die hen dadelijk en volledig op de hoogte stelt van den tegenwoordigen stand der Belgische jurisprudentie in zake vennootschappen.

Prof. Fredericq weet zich uitstekend te hoeden voor het euvel dat zoovele werken over het handelsrecht benadeelt, namelijk het overdreven en oneindig opsommen van rechterlijke uitspraken pro en contra. Waar de rechtspraak een definitieve oplossing heeft gehuldigd wordt deze in den tekst uiteengezet met verwijzing naar een paar beslissende arresten. Slechts daar waar de twistvragen zich voordoen in spannende tegenspraak, als mijlpalen in de rechtsevolutie, toont schrijver het belang der betwisting en worden de tegenstrijdige meningen met wetenschappelijke objectiviteit uiteengezet.

Na elk hoofdstuk wordt eene uitgebreide opgave gedaan van de litteratuur die verscheen over het behandelde onderwerp.

Eindelijk wordt de praktische waarde van het boek nog verhoogd door eene tafel die voor alle akten betreffende vennootschappen de verschuldigde fiscale rechten aanduidt, alsook door eene reeks formulieren voor akten van maatschappijen.

En dit boek, zoo rijk aan inhoud, dat de weerslag is van zooveel studie en van zulk ontzaglijke arbeid, is geschreven in een vlot en sierlijk Nederlandsch dat nog eens te meer aantoonst hoe uitstekend onze taal geschikt is voor de beoefening der juridische wetenschap.

De firma Van Rysselberghe en Rombaut zorgde andermaal voor eene uiterst verzorgde uitgave.

Een onmisbaar boek voor elk Vlaamsch jurist!

R. V.

* * *

KAREL BRANTS: De Staatsinrichting van België. — Beginselen van Grondwettelijk Recht en van Administratief Recht.

Voorwoord van Prof. E. Van Dievoet, Minister van Landbouw. Uitgave van het Vlaamsch Rechts-genootschap; Leuven. N. V. Standaard Boekh. Brussel. 2de Druk. 1931. 301 blz. 30 fr.

De Heer Karel Brants, een veteraan in de rangen der Vlaamsche juristen, heeft een 2de druk laten verschijnen van zijn « Staatsinrichting van België ». De schrijver, eere-secretaris van Etterbeek en eere-bestuurder van de Vlaamsche Diensten der Wetgevende Kamers, heeft zijn heele leven besteed aan de studie van het grondwettelijk- en administratief recht. Talrijke uitgaven verschenen van zijne hand en zijn werk over « het Belgisch Gemeenterecht » beleefde in 1929 reeds een 3de uitgave. De Heer Brants bestuurt ook het « Tijdschrift der gemeentebesturen, weladigheidsinstellingen en kerkfabrieken », dat al aan zijn 26ste jaargang gekomen is.

De 2de druk van de « Staatsinrichting van België » is veel uitgebreider dan het vroegere boekje. Het is thans een belangrijk werk geworden van 300 blz. En een degelijk werk ook!

Schrijver onthoudt zich van elke theoretische beschouwing over het Staatsrecht, doch geeft een zakelijke en volledige uiteenzetting van onze positieve bestuursorganisatie.

Om het werk te kenschetsen laten wij het onderstaand uittreksel volgen uit de voorrede van Minister Van Dievoet.

« Het Boekje, dat wij thans in het licht geven », aldus luidde het Voorwoord bij de eerste uitgave van dit werk, « is bestemd niet voor rechtsgeleerden, doch voor ons volk, en inzonderheid voor de leerlingen van de sociale scholen, normaalscholen, provinciale vakleergangen van administratief recht, enz... »

Zoodanige inleiding, die wellicht, ook voor de eerste uitgave, van een overdreven bescheidenheid getuigde, past in elk geval niet, of niet meer, bij « De Staatsinrichting van België », zoodat die thans in tweede uitgave voor ons ligt. Ik heb het boek met veel belangstelling gelezen: het zal dus ook dienst bewijzen aan anderen dan aan de leerlingen van het middelbaar onderwijs!... Niet alleen de student in de rechtswetenschap, ook de doctor in de rechten zal er allerlei hem niet of minder bekende zaken in aantreffen omtrent den Staat, zijn grondgebied, de wetgevende macht, de rechterlijke macht, de uitvoerende macht, de provinciale en gemeentelijke instellingen, de gewapende macht, de financiën, de rechten en de vrijheden van de Staatsburgers, — waaraan, in een bijlage, nog worden toegevoegd inlichtingen omtrent de kieswetten en het lager onderwijs.

Het werk dat voor ons ligt is de vrucht van jarenlangen arbeid: de beginselen van ons grondwettelijk recht en van ons administratief recht zijn er praktisch, klaar, in een zuivere taal uiteengezet. Bijna zonder inspanning volgt de lezer de beschrijving en de werking van onze voornaamste instellingen.

Het Vlaamsch Rechtsgenootschap heeft aan dit degelijk boek van een ouden vriend van de vereniging, met genoegen in zijn reeks een plaats gegund. »

Wetgeving

De Nieuwe Huishuurwet

Wet van 28 December 1931 tot verlenging van sommige buitengewone bepalingen in zake huurovereenkomsten (Staatsblad van 30 December 1931)

Artikel 1. — De Koning kan, tot 1 Februari 1932, bij een voor één of meer gemeenten genomen koninklijk besluit, op advies van den gouverneur der provincie, van den voorzitter der rechtbank van eersten aanleg en van den vrederechter, beslissen dat een nieuwe bijkomende verlenging van één jaar, onder de voorwaarden voorzien in de wet van 31 December 1929, toegestaan wordt aan de huurders of onderhuurders die op 31 December 1931 de hierna bepaalde vaste goederen of gedeelten van vaste goederen bewoonden:

1° Vaste goederen waarvan de jaarlijksche huurprijs, op 1 Augustus 1914, minder bedroeg dan:

- a) 600 frank, te Brussel, Etterbeek, Elsene, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost-ten-Noode, Schaarbeek, Anderlecht, Koekelberg en in de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners, volgens de laatste, in het Staatsblad bekendgemaakte tienjaarlijksche telling van de bevolking;
- b) 450 frank, in de gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners;
- c) 240 frank, in de gemeenten met 25.000 tot 50.000 inwoners;
- d) 225 frank, in de gemeenten met 15.000 tot 25.000 inwoners;
- e) 150 frank, in de gemeenten met 5.000 tot 15.000 inwoners;
- f) 75 frank, in de gemeenten met minder dan 5.000 inwoners.

2° Gedeelte van vaste goederen waarvan de jaarlijksche huurprijs op 1 Augustus 1914 minder bedroeg dan:

- a) 400 frank, te Brussel, Etterbeek, Elsene, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost-ten-Noode, Schaarbeek, Anderlecht, Koekelberg, en in de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners volgens de laatste, in het Staatsblad bekendgemaakte tienjaarlijksche telling van de bevolking;
- b) 300 frank, in de gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners;
- c) 160 frank, in de gemeenten met 25.000 tot 50.000 inwoners;
- d) 150 frank, in de gemeenten met 15.000 tot 25.000 inwoners;
- e) 120 frank, in de gemeenten met 5.000 tot 15.000 inwoners;
- f) 75 frank, in de gemeenten met minder dan 5.000 inwoners.

Art. 2. — Vallen niet onder de toepassing dezer wet, welke ook de huurprijs weze, de huurovereenkomsten betreffende de vaste goederen of gedeelten van vaste goederen, bedoeld bij deze wet, en gesloten tusschen verhuurders en huurders of onderhuurders, die deze vaste goederen of gedeelten van vaste goederen reeds bewonen, op voorwaarde dat deze huurovereenkomsten vasten datum hebben verkregen vóór 1 December 1931.

Overgangsbepalingen

Art. 3. — Voor de vaste goederen en gedeelten van vaste goederen bij deze wet bedoeld, wordt tot 1 Maart 1932 afgezien van elke uitzetting gesteund op het verstrijken der verlenging verleend bij de wet van 31 December 1929 of bij koninklijk besluit genomen in uitvoering van deze wet.

Art. 4. — De opzeggingen regelmatig gedaan bij toepassing van artikel 7, § 1, van het koninklijk besluit van 31 December 1929 tot samenschaakeling der huishuurwetten, zijn, wat betreft de vaste goederen of gedeelten van vaste goederen bij deze wet bedoeld, nietig en van geener waarde.

Hun uitwerking wordt echter enkel geschorst tot 1 Maart 1932, behoudens koninklijk besluit waarbij een nieuwe verlenging wordt verleend in de gemeenten waar de vaste goederen of gedeelten van vaste goederen zijn gelegen.

Art. 5. — Bij het berechten van de reeds aangebrachte en thans aanhangige zaken, worden de bepalingen van deze wet toegepast.

De termijnen van verval voor deze zaken worden met één maand verlengd.

De vonnissen tot uitzetting die werden gewezen vóór het inwerking treden van deze wet en in strijd met hare bepalingen, kunnen niet ten uitvoer gelegd worden behalve wat betreft de kosten.

Hun uitwerking wordt echter enkel geschorst tot 1 Maart 1932, behoudens koninklijk besluit waarbij een nieuwe verlenging wordt verleend in de gemeente waar de vaste goederen of gedeelten van vaste goederen zijn gelegen.

Art. 6. — De rechtsvordering voorzien bij de tweede alinea van § 3 van artikel 9 van het koninklijk besluit van 31 December 1929 tot samenschaakeling der huishuurwetten, kan worden ingesteld binnen drie maanden na de inwerking-treding van deze wet, indien de aangevoerde gewichtige reden ontstaan is binnen het laatste halfjaar vóór 1 Januari 1932.

Art. 7. — Deze wet wordt uitvoerbaar op 1 Januari 1932.

VLAAMSCH JURISTEN,

Gebruikt en verspreidt de Vlaamsche wetenschappelijke rechtlitteratuur.

Prof. M. A. KLUYSKENS: Beginselen van Burgerlijk Recht.

I. De Verbintenissen (2e druk).

II. De Erfenissen.

III. De Schenkingen en Testamenten.

Prof. M. N. GUNZBURG: Het Huwelijkscontract.

Prof. M. L. FREDERICQ: Beginselen van het Belgische Handelsrecht.

Prof. M. P. BELLEFROID: Dictionnaire Français-Néerlandais des termes de droit (3e druk).

Rechterlijk leven

RECHTERLIJKE ORDE

Bij koninklijke besluiten van 23 December 1931: Is aan den heer Soudan (F.-M.-J.-E.), op zijn verzoek, ontslag verleend uit zijn ambt van rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Kortrijk.

Hij mag zijn aanspraak op pensioen doen gelden en is gemachtigd tot het voeren van den eertitel van zijn ambt ;

Zijn tot plaatsvervangend rechter benoemd: In het vrederecht van het kanton Boom, de heer Vandeveld (P.-L.-M.-J.), advocaat te Antwerpen, ter vervanging van den heer De Wachter, die als zoodanig aftreedt.

NOTARIAAT

Bij koninklijke besluiten van 23 December 1931: Is het aantal notarissen van hen kanton Brugge op vier en twintig gebracht.

De nieuwe standplaats is te Sint-Andries gevestigd;

Zijn tot notaris benoemd: Ter standplaats Herenthout, de heer Van Schoubroeck (A.-J.-M.), advocaat, candidaat-notaris te Herenthals, ter vervanging van wijlen den heer Puls;

Ter standplaats Brugge, de heer Van Ortruy (A.-L.-F.-M.), candidaat-notaris te Gent, ter vervanging van wijlen den heer Vanderhofstadt;

Ter standplaats Sint-Andries bij Brugge, de heer Van Damme (A.-M.-J.-M.), candidaat-notaris te Brugge.

Bij koninklijk besluit van 18 December 1931 is tot deurwaarder bij de rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen benoemd, de heer Schnaphauf (A.-H.-A.), candidaat-deurwaarder te Antwerpen.

Uitgever: Drukk. « Mercurius »

Best.: R. Van Cauteren

Korte Ridderstraat, 22, Antwerpen. — Tel.: 200.95